

Necessity, Position and View of Educational Evaluation of Faculty Members in Higher Education

Mehdi Haghighi¹, Moslim Cherabin², Ahmad Akbari³, Mohammad Karimi⁴

Received: 04.05.2121

Accepted: 25.06.2021

Published: 06.07.2021

Abstract

Background: Higher education has a fundamental role in the development of societies. The main elements in the university include professors, students and the educational environment. In this research, an attempt was made to review the educational quality of professors and the factors affecting in universities.

Methods: In this systematic review, the keywords of evaluation in the educational system, teacher evaluation, student evaluation, factors affecting teacher evaluation in SID, Magiran, PubMed, Science Direct, Scopus, Medline, Springer, Proquest databases in 2000 2019 to answer questions 5 several studies were used and finally 37 articles were selected and analyzed

Results: The results of the studies showed that the most common method of evaluation of professors is by students. Some professors are dissatisfied with the evaluation by students because they consider it harmful and at a low level and different courses are not evaluated differently. Criteria from the perspective of students and professors include motivating students, moral, behavioral, personality, professional, interpersonal and social relationships, educational and research activities, professional development, counseling and executive services, observance of educational rules, teaching methods and Scientific mastery and quality of teaching.

Conclusion: If the evaluation of educational quality in time and method and qualified people for evaluation, feedback to students, use of valid and reliable evaluation forms, accurate monitoring of evaluation are used, we will see an increase in review of teachers' educational activities.

Keywords: Faculty evaluation, Educational quality, Systematic review

Citation: Haghighi M, Cherabin M, Akbari A, Karimi M. **Necessity, Position and View of Educational Evaluation of Faculty Members in Higher Education.** J Zabol Med Sch 2021; 4(2): 83-90.

1- PhD Candidate in Educational Administration, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

2- Department of Studies in Humanities, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

3- Department of Educational Sciences, Bardaskan Branch, Islamic Azad University, Bardaskan, Iran

4- Department of Management, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

Corresponding Author: Moslim Cherabin, **Email:** moslemch2015@gmail.com

ضرورت، جایگاه و نگاه به ارزشیابی آموزشی اعضای هیأت علمی در آموزش عالی

مهدی حقیقی^۱، مسلم چرابین^۲، احمد اکبری^۳، محمد کریمی^۴

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۵

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۴/۱۵

مقدمه: آموزش عالی، نقش اساسی و محوری در توسعه‌ی جوامع دارد. عناصر اصلی در دانشگاه شامل استاد، دانشجو و محیط آموزشی می‌باشد. در این پژوهش سعی شد به مرور ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید و عوامل تأثیرگذار بر آن پرداخته شود.

شیوه‌ی مطالعه: در این مطالعه‌ی مروری نظام‌مند، واژگان کلیدی ارزشیابی در نظام آموزشی، ارزشیابی اساتید، ارزشیابی دانشجویان، عوامل مؤثر بر ارزشیابی اساتید در پایگاه‌های SID، Magiran، Science Direct، PubMed، Scopus، Proquest، Springer، Medline جهت پاسخ به سؤالات ۵ گانه‌ی پژوهش استفاده شد و در نهایت، ۳۷ مقاله برای تحلیل انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، روش رایج ارزیابی اساتید، توسط دانشجویان می‌باشد. برخی اساتید از ارزشیابی توسط دانشجویان به دلیل این که آن را آسیب‌زا و در سطح پایین دانسته و دروس مختلف به صورت متفاوت ارزشیابی نمی‌شوند، رضایت ندارند. معیارها از نگاه دانشجویان و اساتید شامل ایجاد انگیزه در دانشجویان، ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری، شخصیتی، حرفه‌ای، روابط میان فردی و اجتماعی، فعالیت‌های آموزشی پژوهشی، توسعه‌ی حرفه‌ای، مشاوره و خدمات اجرایی، رعایت قوانین آموزشی، روش تدریس و تسلط علمی و کیفیت تدریس می‌باشد.

نتیجه‌گیری: در صورتی که ارزشیابی کیفیت آموزشی در زمان، روش و افراد شایسته برای ارزشیابی، بازخورد به دانشجویان، استفاده از فرم‌های ارزشیابی روا و پایا، نظارت دقیق بر انجام ارزشیابی، مورد استفاده قرار گیرند، شاهد افزایش بازنگری در فعالیت آموزشی اساتید خواهیم بود.

کلمات کلیدی: ارزشیابی استاد، کیفیت آموزشی، مرور نظام‌مند

ارجاع: حقیقی مهدی، چرابین مسلم، اکبری احمد، کریمی محمد. **ضرورت، جایگاه و نگاه به ارزشیابی آموزشی اعضای هیأت علمی در آموزش عالی.** مجله دانشکده پزشکی زابل ۱۴۰۰؛ ۴(۲): ۹۰-۸۳.

مقدمه

عناصر اصلی در آموزش دانشگاه، استاد، دانشجو و محیط آموزشی می‌باشد؛ بنابراین اختلال در هر یک از این سه عنصر باعث افت کیفیت آموزشی می‌شود. استاد، مهم‌ترین رکن برای ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق اهداف آموزشی است. استاد، می‌تواند نقص کتاب درسی و کمبود امکانات آموزشی را جبران کند یا برعکس، بهترین موقعیت و موضوع تدریس را با عدم توانایی در ایجاد ارتباط عاطفی مطلوب، به محیطی غیر فعال و غیر جذاب تبدیل نماید (۴).

آموزش عالی، نقش اساسی و محوری در توسعه‌ی جوامع و هماهنگی ابعاد مختلف جامعه را دارد و از جمله عناصر کلیدی توسعه‌ی منابع انسانی در هر کشور به شمار می‌رود (۱). هدف و نقش عمده‌ی آموزش عالی، تربیت نیروی انسانی متخصص دارای توانایی‌های لازم به منظور انجام وظایف مربوط به عملکرد می‌باشد و تلاش دانشگاه و اساتید نیز در جهت ارتقا و توانمندسازی سیستم آموزشی است (۲، ۳).

۱- دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۲- گروه علوم تربیتی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۳- گروه علوم تربیتی، واحد بردسکن، دانشگاه آزاد اسلامی، بردسکن، ایران

۴- گروه مدیریت، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

اما شیوه و ملاک‌های ارزشیابی اعضای هیأت علمی توسط دانشجویان در دانشگاه‌ها همیشه مورد بحث و بررسی بوده است (۱۳).

گاهی اظهارات دانشجویان درباره‌ی اساتید، متأثر از عواملی چون ویژگی‌های درس، شخصیت استاد، ویژگی‌های دانشجو و علاقه‌ی قبلی و فعلی به موضوع درس می‌باشد، که با موضوع ارزشیابی ارتباط چندانی ندارد (۱۴). از آنجایی که ارزشیابی توسط دانشجویان در نظام آموزش عالی کشورها به عنوان بخش مهمی از فرایند ارزشیابی آموزشی می‌باشد، شناخت نقاط قوت و ضعف روند ارزشیابی، به برنامه‌ریزی آموزشی کمک می‌کند تا مشکلات و همچنین راهکارهای پیشنهادی امکان اصلاح و ارتقاء کیفیت آن را فراهم کند (۱۵). لذا در این پژوهش به بررسی ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید و عوامل تأثیرگذار بر آن در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پرداخته و تلاش خواهیم نمود تا با توجه به تحقیقات انجام شده‌ی پیشین با روشی علمی و نظام‌مند به سؤالات زیر پاسخ داده شود.

- ۱- ضرورت ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید چیست؟
- ۲- شیوه‌ی رایج ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید در ایران کدام است؟
- ۳- نگاه اساتید نسبت به ارزشیابی کیفیت آموزشی استاد توسط دانشجویان چیست؟
- ۴- عوامل تأثیرگذار بر کیفیت آموزشی اساتید کدامند؟
- ۵- جایگاه ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید در رشد و توسعه‌ی آنان کدام است؟

مواد و روش‌ها

در این مطالعه‌ی مروری نظام‌مند، واژگان فارسی؛ ارزشیابی آموزشی، ارزشیابی اساتید، ارزشیابی توسط دانشجویان، عوامل مؤثر بر ارزشیابی اساتید در پایگاه‌های داخلی جهاد دانشگاهی (SID)، بانک اطلاعات نشریات کشور، Magiran و واژگان لاتین Student evaluation, Teacher assessment, Teacher evaluation systems, Student evaluations of teaching, Higher education در پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی PubMed, Proquest, Springer, Medline, Scopus, Science Direct همچنین از موتور جستجوگر گوگل اسکولار برای یافتن منابع مرتبط و تکمیل پوشش جستجو استفاده و بازه‌ی

در واقع عملکرد و خصوصیات استاد است که سبب دستیابی به اهداف آموزشی و یادگیری دانشجو می‌گردد. بدین لحاظ خصوصیات استاد اثربخش، مورد توجه بسیاری از محققین در جهان می‌باشد (۵). در فرایند تدریس، نه تنها تجارب و دیدگاه‌های علمی استاد مؤثر واقع می‌شود بلکه کل شخصیت اوست که در ایجاد شرایط یادگیری و تغییر و تحول فراگیران تأثیر می‌گذارد (۶). یک استاد خوب باید دارای خصوصیات متعدد باشد تا قادر به افزایش اعتبار و شهرت یک مؤسسه آموزشی گردد (۷). از سوی دیگر با توجه به اینکه هیأت علمی، گران‌قدرترین بخش نظام آموزش عالی را تشکیل می‌دهند، طراحی نظام ارزشیابی متناسب برای آنان از اهمیت مضاعفی برخوردار است (۸) و معمولاً دانشگاه‌ها برای کسب امتیازات بیشتر و بهبود کیفیت عملکرد آموزشی خود، همه ساله به طور مداوم به ارزیابی عملکرد آموزشی خود می‌پردازند (۶).

ارزشیابی، فرایندی فراگیر و ضروری برای تمامی سازمان‌ها و مؤسسات آموزش عالی است که دانایی و تعالی را هدف خود قرار داده‌اند. ارزشیابی، یکی از وظایف چهارگانه‌ی مدیران محسوب می‌گردد و فعالیت مستمری است که باید در خلال برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و هدایت به کار برده شود. اهمیت ارزشیابی، اطمینان می‌دهد که برنامه‌های آموزشی تا چه حدی امکان تحقق دارند و از جمله مسایل مهمی است که بازخورد مناسب را به تحلیل‌گران مسایل آموزشی داده و به تصمیم‌گیری اساسی و برنامه‌ریزی استراتژیک کمک می‌کند (۹).

ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی از موارد مهم و ضروری در روند ارتقاء کیفیت آموزشی به شمار می‌آید. این ارزشیابی، منجر به ارتقاء کیفیت عملکرد اساتید و کمک به ارتقاء یادگیری در دانشجویان خواهد شد و یکی از عناصر تأثیرگذار بر رشد و تعالی مؤسسات آموزشی و به ویژه مؤسسات آموزش عالی به شمار می‌رود. مدل‌های مختلفی برای ارزشیابی از اساتید و اعضای هیأت علمی وجود دارد: ارزشیابی توسط مسئولین، ارزشیابی به وسیله‌ی همکاران، خودارزیابی و ارزشیابی توسط دانشجو، یکی از متداول‌ترین روش‌ها بوده و امروزه کاربرد زیادی در دانشگاه‌های بزرگ دارد (۱۰، ۱۱). بر این اساس بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ دنیا، برای پیشبرد و موفقیت برنامه‌های آموزشی خود از نظرات دانشجویان، که کاربران اصلی مؤسسات آموزش عالی هستند، استفاده می‌کنند و با ارزشیابی از اساتید، کیفیت آموزشی را ارتقاء می‌دهند (۱۲).

آموزشی، از نظرات دانشجویان که کاربر اصلی این برنامه‌ها هستند، استفاده می‌کنند تا با ارزشیابی برنامه‌ی درسی و اساتید، کیفیت آموزشی را ارتقا دهند.

سؤال ۳ پژوهش: نگاه اساتید نسبت به ارزشیابی

کیفیت آموزشی استاد توسط دانشجو چیست؟

طی بررسی‌های انجام شده در این مطالعه‌ی مروری نظام‌مند، موضوع ارزشیابی دانشجویان از استاد با توجه به اعتبار و کاربردهای بالقوه‌ی آن مورد توجه بسیار زیادی قرار گرفته و در بسیاری از پژوهش‌های اخیر با دیدگاه‌های ضد و نقیض همراه شده است. برخی پژوهش‌ها (۳۰، ۳۱، ۳۳) نشان دهنده‌ی آن است که ارزیابی کیفیت تدریس از طریق دانشجویان، آسیب‌زا و در سطح پایین می‌باشد و اساتید از ارزشیابی توسط دانشجویان رضایت ندارند. به بیان دیگر در این پژوهش‌ها، اعضای هیأت علمی معتقدند که رابطین ارزشیابی، از پویایی کافی به منظور جمع‌آوری برخوردار نبوده و نظارت منظم و دقیق بر فرایند ارزشیابی دانشجویان و ارایه‌ی اطلاعات کافی به دانشجویان در این خصوص صورت نگرفته است، از طرفی دانشجویان با بی‌قیدی و بدون مسؤلیت، فرم‌های ارزشیابی را پر می‌کنند و در حال حاضر دروس مختلف به صورت متفاوت ارزشیابی نمی‌شوند. پژوهش‌هایی نیز (۹، ۱۷، ۳۵، ۳۶) اشاره دارند به اینکه در ارزشیابی دانشجویان ممتاز و ضعیف، نمرات ارزشیابی استادان، اختلاف معنی‌داری وجود دارد و ارزشیابی از طریق دانشجو مفید است، اما جهت ارزشیابی عملکرد شغلی اساتید به صورت کلی از روش‌های ویژه دیگری نیز باید استفاده کرد. در پژوهشی دیگر (۲۵) یافته‌ها نشان می‌دهد، ارزشیابی توسط دانشجو به شکل مکمل در کنار خودارزیابی استاد می‌تواند مفید باشد. با توجه به پژوهش‌ها و یافته‌های مطرح شده، تهیه و تدوین فرم‌های ارزشیابی روا و پایای متفاوت برای دروس و رشته‌های متفاوت، نظارت دقیق بر انجام ارزشیابی و کار رابطین با تشکیل یک هیأت اجرایی، نظارت و بررسی تخصصی ارزشیابی با اهمیت و امری لازم تلقی می‌شود.

سؤال ۴ پژوهش: عوامل تأثیرگذار بر کیفیت آموزشی

اساتید کدامند؟

در برخی پژوهش‌ها (۱۹، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۳۴، ۳۷، ۳۸) یافته‌ها اشاره به ویژگی‌های علمی استاد، ویژگی‌های فردی استاد، ویژگی‌های حرفه‌ای و تدریس علمی استاد دارای اهمیت ویژه‌ای قلمداد شده‌اند. در یک پژوهش دیگر (۳۹) یافته‌ها نشان از تأثیر مهارت در برنامه‌ریزی آموزشی و

زمانی مقالات از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ در نظر گرفته شد. معیارهای خروجی مطالعه شامل مطالعات خارج از ارزشیابی اساتید به زبان‌های غیر فارسی و انگلیسی بود. با توجه به مقالات ورودی در پژوهش، اختلافات و موارد مربوط به عنوان پژوهش، نتیجه‌ی جستجو، دستیابی به ۸۸ مقاله بود که پس از بررسی خلاصه مقالات، موارد غیر مربوط به حوزه‌ی ارزشیابی اساتید و موارد تکراری حذف و در نهایت ۳۷ مقاله انتخاب و تحلیل گردید. برای جمع‌آوری و دسته‌بندی داده‌ها از فرم طراحی شده‌ی اکسل استفاده شد. داده‌ها با توجه به ماهیت آن‌ها به دو صورت روایتی و موضوعی تحلیل و به نگارش درآمد.

یافته‌ها

سؤال یک پژوهش: ضرورت ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید چیست؟ در مطالعات مختلف (۱۶-۲۶) به اهمیت و ضرورت ارزشیابی اساتید در مؤسسات آموزش عالی پرداخته شده است. یافته‌ها به این موضوع اشاره می‌کند که ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید که در راستای معیارهای از قبل تعیین شده انجام گیرد، باعث بهبود کیفیت آموزشی می‌شود. چنانچه برنامه‌ی آموزشی اساتید با روح کلاس و دانشجو تداخل داشته باشد، برنامه‌ی آموزش عالی و برنامه‌های استراتژیک با اختلال مواجه خواهد شد. همچنین ارزشیابی از اساتید باعث افزایش اعتبار و شهرت مؤسسات آموزش عالی می‌شود. همانطور که در یافته‌های پژوهش‌های فوق اشاره شد، افراد مختلفی با حوزه‌ی آموزش و مؤسسات آموزش عالی، تعامل دارند که از جمله‌ی آن، دانشجویان می‌باشند. رفتار و عملکرد حرفه‌ای اساتید در محیط‌های آموزشی، مورد قضاوت قرار می‌گیرد. علاوه بر این، تضمین انتقال ارزش و فرهنگ جامعه و افراد فرهیخته که توسط اساتید در دانشگاه‌ها انجام می‌شود، در تعالی اقتصادی و اجتماعی امری اجتناب‌ناپذیر است.

سؤال ۲ پژوهش: شیوه‌ی رایج ارزشیابی کیفیت

آموزشی اساتید در ایران کدام است؟

دانشجویان از ذینفعان و ارکان مؤسسات آموزش عالی تلقی می‌شوند و در نتایج پژوهش‌های متعدد (۲۷-۳۴) نیز بر این موضوع تأکید شده است. طبق پژوهش‌های مذکور، روش رایج ارزیابی از اساتید در ایران، ارزشیابی توسط دانشجویان می‌باشد. بر این اساس، بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ ایران و جهان برای پیشبرد برنامه‌های

مؤلفه‌های حرفه‌ای، فعالیت‌های پژوهشی، توسعه‌ی حرفه‌ای، فعالیت‌های آموزشی، مشاوره و خدمات اجرایی و علمی را در ارزشیابی و ارتقاء اساتید دارای اهمیت می‌دانند. به علاوه، ویژگی‌های فردی برای استاد، در رتبه‌ی اول، عوامل محیطی سازمانی، در رتبه‌ی دوم و شرایط ساختاری، در رتبه‌ی سوم ارزشیابی از اساتید می‌دانند.

پازارگادی و همکاران (۲۹) اشاره کردند که توجه به ویژگی‌های فردی و نظام نتیجه‌مدار در ارزشیابی عملکرد اساتید اهمیت دارد. همچنین پازارگادی و خطیبیان (۲۴) نیز نتیجه گرفتند که ارزشیابی اساتید باید در راستای رسالت و اهداف استراتژیک آموزش عالی، جهت‌دهی شود (جدول ۱).

سؤال ۵ پژوهش: جایگاه ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید در رشد و توسعه‌ی آنان کدام است؟
نتایج پژوهش‌ها (۱۶-۲۰، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۳۲، ۴۰، ۴۲، ۴۶، ۴۸، ۴۹) نشان داد در صورتی که زمان مناسب، روش مناسب و افراد شایسته برای ارزشیابی از اساتید مورد استفاده قرار گیرند، کیفیت ارزشیابی اساتید بالاتر خواهد رفت. اگر ارزشیابی در نقش اصلی خود نقش ایفا کند، بازخوردهای ذینفعان آموزش عالی به خصوص دانشجویان در جهت افزایش کیفیت و توانمندی آموزشی اساتید تأثیر گذاشته، شاهد افزایش بازنگری در روند کیفیت آموزشی اساتید خواهیم بود.

عملکرد اساتید در محیط بالینی دارد. برخی محققین (۲۲، ۴۰، ۴۱) در یافته‌های خود به عوامل شیوه‌ی تدریس و رعایت قوانین و مقررات توسط اساتید در ارزشیابی آنان اشاره نموده‌اند.

در پژوهش باستانی و همکاران (۲۷)، خطیبیان و همکاران (۴۲) و Zhou (۴۳)، اهمیت شفاف‌سازی اهداف قبل از ارزشیابی و مشخص کردن نقاط قوت و ضعف آنان پس از انجام ارزشیابی در ارتقاء کیفیت آموزش و توسعه‌ی عملکرد فردی و اهمیت شخصیت استاد و خود ارزیابی بسیار مهم به شمار می‌رود.

در پژوهش بابایی و شیخزاده (۴۴) و شیخزاده و همکاران (۴۵) به اهمیت الگوی مشارکتی و هدف آزاد و توجه به تمام ذینفعان آموزش عالی در ارزشیابی عملکردی اعضای هیأت علمی و اثربخشی آن در ارتقای اساتید، تأکید شده است.

عوامل ایجاد انگیزه در دانشجویان توسط اساتید در ارزشیابی از آنان دارای اهمیت است؛ همچنین ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری و آموزشی، رعایت قوانین آموزشی، ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی حرفه‌ای استاد، روش تدریس و تسلط علمی و ویژگی‌های فردی و اجتماعی استاد و کیفیت تدریس و روابط میان فردی و مشارکت در امر تدریس و آموزش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۳۰، ۴۶-۴۹).
خدیوی و الهوردیخوان (۲۰) و خدیوی و همکاران (۳۳)،

جدول ۱: جمع‌بندی عوامل مؤثر بر ارزشیابی

منابع	عوامل مؤثر بر ارزشیابی
(۱۹، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۳۴، ۳۷-۳۹)	ویژگی‌های علمی استاد ویژگی‌های فردی استاد ویژگی‌های حرفه‌ای تدریس علمی مهارت در برنامه‌ریزی آموزشی عملکرد اساتید در محیط بالینی شیوه‌ی تدریس رعایت قوانین و مقررات شفاف‌سازی اهداف توسعه‌ی عملکرد فردی و اهمیت شخصیت استاد و خودارزیابی اهمیت الگوی مشارکتی و هدف آزاد ایجاد انگیزه در یادگیری اصول علمی ویژگی‌های اخلاقی رفتاری و آموزشی در چارچوب رعایت قوانین آموزشی روش تدریس و تسلط علمی ویژگی‌های فردی و اجتماعی استاد و روابط میان فردی و مشارکت در امر تدریس و آموزش فعالیت‌های پژوهشی و توسعه حرفه‌ای فعالیت‌های، مشاوره و خدمات اجرایی و علمی عوامل محیطی سازمانی در شرایط ساختاری ویژگی‌های فردی و نظام نتیجه‌مدار در ارزشیابی عملکرد اساتید ارزشیابی اساتید در راستای رسالت و اهداف استراتژیک آموزش عالی
(۲۲)	
(۴۱، ۴۰)	
(۴۳-۲۸، ۹)	
(۴۴، ۲۹)	
(۴۵)	
(۴۷، ۴۶)	
(۴۸، ۲۰)	
(۳۲، ۲۸)	
(۲۳، ۱۸، ۱۶)	

بحث و نتیجه‌گیری

هیأت علمی معتقدند که رابطین ارزشیابی از پویایی کافی به منظور جمع‌آوری اطلاعات برخوردار نبوده و انتقال اطلاعات کافی به دانشجویان در این خصوص، صورت نگرفته است. دانشجویان با بی‌قیدی و بدون مسؤولیت، فرم‌های ارزشیابی را پر می‌کنند و دروس مختلف به صورت متفاوت ارزشیابی نمی‌شوند. از دیگر سو، در ارزشیابی استادان توسط دانشجویان ممتاز و ضعیف، نمرات ارزشیابی اختلاف معنی‌داری دارد، بنابراین ارزیابی کیفیت تدریس از طریق دانشجویان، آسیب‌زا و در سطح پایین بوده و اساتید از ارزشیابی توسط دانشجویان رضایت ندارند (۱۷، ۲۵، ۲۷، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۵، ۳۶).

در نهایت اینکه اگر در ارزشیابی اساتید عواملی مانند مؤلفه‌های توسعه‌ی حرفه‌ای، فعالیت‌های پژوهشی، فعالیت‌های آموزشی، مشاوره و خدمات اجرایی لحاظ شده و ارزشیابی اساتید در راستای رسالت و اهداف استراتژیک آموزش عالی بوده، شفاف‌سازی اهداف قبل از ارزشیابی و مشخص کردن نقاط قوت و ضعف آنان پس از انجام ارزشیابی، انجام شود و ارزشیابی در زمان مناسب، روش مناسب و افراد شایسته صورت پذیرد، شاهد ارتقاء کیفیت آموزش و توسعه‌ی عملکرد فردی و افزایش بازنگری در روند کیفیت آموزشی اساتید خواهیم بود (۱۶-۲۰، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۳۲، ۴۰، ۴۲، ۴۶، ۴۸، ۴۹).

ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید که در راستای معیارهای از قبل تعیین شده انجام گیرد، باعث بهبود کیفیت آموزشی می‌شود. چنانچه برنامه‌ی آموزشی اساتید با روح کلاس و دانشجو تداخل داشته باشد، برنامه‌ی آموزش عالی، با اختلال مواجه خواهد شد. همچنین ارزشیابی از اساتید باعث افزایش اعتبار و شهرت مؤسسات آموزش عالی و تضمین انتقال ارزش و فرهنگ جامعه می‌شود (۱۶-۲۶).

بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ ایران و جهان برای پیشبرد برنامه‌های آموزشی، از نظرات دانشجویان که کاربر اصلی این برنامه‌ها هستند، استفاده می‌کنند تا با ارزشیابی برنامه‌ی درسی و اساتید، کیفیت آموزشی را ارتقا دهند (۱۲). از جمله عوامل مهم در ارزشیابی می‌توان به ویژگی‌های علمی، فردی و اجتماعی، حرفه‌ای و تدریس علمی، مهارت در برنامه‌ریزی آموزشی و عملکرد اساتید در محیط بالینی، شیوه‌ی تدریس، ایجاد انگیزه در دانشجویان توسط اساتید، ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری و آموزشی، رعایت قوانین آموزشی، ویژگی‌های شخصیتی، مشارکت در امر تدریس و آموزش که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، اشاره نمود (۱۹، ۲۱، ۲۴، ۳۷).

اما آنچه چالش‌برانگیز است، ارزشیابی دانشجویان از استاد با دیدگاه‌های ضد و نقیض همراه است. اعضای

References

- Bouzarjomehri F, Mansourian M, Herandi Y, Bouzarjomehri H. Academics' adherence to professional ethics in Shahid Sadougi University of Medical Sciences: students' viewpoint. *JMED* 2013; 8(3): 44-52. [In Persian].
- Bland CJ, Wersal L, VanLoy W, Jacott W. Evaluating faculty performance: A systematically designed and assessed approach. *Acad Med* 2002; 77(1): 15-30.
- Puffam G. The role of evaluation in education. 2nd ed. London: Rutledge LTC; 2002.
- Tusi M A. Principles of educational management. 8th ed. Tehran, Iran: Baztab Publications; 2003. [In Persian].
- Hamiti M, Reka B, Imeri F. The impact of computer components in enhancing the quality of teaching and learning process in universities. *Procedia Soc Behav Sci* 2015; 191: 2422-6.
- Hubackova S. Factors influencing the quality of teaching and the foreign language knowledge. *Procedia Soc Behav Sci* 2015; 197: 1952-6.
- Asgari F, Mahjoob Moadab H. Comparing characteristics of an effective teaching from teachers' and students point of view. *Guilan University of medical sciences. Strides Dev Med Educ* 2010; 7(1): 26-33.
- Ghonji M, Khoshnodifar Z, Hosseini SM, Mazloumzadeh SM. Analysis of some effective teaching quality factors within faculty members of agricultural and natural resources colleges in Tehran University. *J Saudi Soc Agric Sci* 2015; 14(2): 109-15.
- Bastani P, Amini M, Taher Nejad K, Shaarbafchi Zadeh N. Faculty members' views of Tehran University of Medical Sciences about the evaluation system of the professor. *Qualitative study. Journal of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences* 2014; 2(1): 7-15. [In Persian].
- Hashemi SA, Abbasi A. Assessing the quality of teaching process Lamerd school of nursing. *Educ Strategy Med Sci* 2015; 8(3): 131-6. [In Persian].
- Marufi Y, Kayamanesh A, Mehrmohammadi M, Ali Askari, M. Assessing the quality of teaching in higher education: reviewing some perspectives. *Journal of Curriculum Studies* 2007; 2(5): 81-112. [In Persian].
- Motallebifard A, Navehebrahim A, Mohsenzadeh F. Recognizing professional and ethical indicators in university teaching from the perspectives of graduate students: a qualitative approach. *Ethics in Science & Technology* 2012; 6(4): 9-16. [In Persian].

13. Habibzade K, Alikhani K. Review some of the masters level clinical features main parts of Qazvin University Hospital and Comparison with characteristics of Islam in the Master of 2000-2001 interns. [Thesis]. Gazvin, Iran: Qazvin: University of Shahid Babaei; 2001. [In Persian].
14. Mansouri M. Comparison of undergraduate students and Master's Degree public university library in Tehran in a good university professor. Journal of Iran University of Medical Sciences. 1994; 2-3.
15. Abdulkadir HS. Strategies for improving the efficiency of teachers in Jigawa State. [Thesis]. Nusakka, Nigeria: University of Nigeria; 2006.
16. Zamani A. The recognition and analysis of factors influencing the quality of education in higher education. Journal of Innovation and Value Creation 2017; 6(11): 23-35. [In Persian].
17. Vasegh A, Ahmadi A, Sheikhi S. Evaluation of professors of medical universities. Journal of Educational Studies 2017; 10(5): 45-55. [In Persian].
18. Mahmoodi Sahebi M, Nasri S, Qoli Nia Qazam H. Identifying criteria for evaluating the teaching performance of professors with emphasis on engineering education. Journal of Technology and Education 2013; 7(4): 315-24. [In Persian].
19. Mousavi H, Makarem A, Bonyadi Manesh M. Instructors' viewpoints about the teacher evaluation system and the influencing factors at the faculty of dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran. J Mashhad Dent Sch 2016; 40(4): 371-80. [In Persian].
20. Khadivi A, Alahverdikhani Vaziri A. Developing a model for evaluating the effectiveness and performance of university the academic staff of the Islamic Azad University of East Azarbayegan province. The Journal of Productivity Management 2015; 9(3): 161-74. [In Persian].
21. Aghasi N, Shahsavari F. A survey of dental professors and students about students' evaluation of professors and related factors. J Res Dent Sci 2017; 14(4): 237-43. [In Persian].
22. Badleh MT, Charkazi A, Hosseini SA, Rouhi G, Sanagoo A, Jafari SY. The viewpoint of students about the influential factors of teacher's performance in theoretical courses in Golestan University of Medical Sciences' Students. J Res Dev Nurs Midw 2012; 9(2): 56-64.
23. Benici P, Delfan Azari GA. The effect of evaluation of professors on improving the quality of teaching in faculty members of District 12 Islamic Azad University. Social Research 2010; 2(5): 155-68. [In Persian].
24. Pazargadi M, Khatibian M. Performance evaluation of the faculty in some universities. Advances in Nursing & Midwifery 2007; 16(57): 50-8. [In Persian].
25. Barimani A, Salehi M, Sadeghi M R. A factors affecting quality of higher education from the perspective of students at this stage. Educational Researches 2011; 6(26): 1-24. [In Persian].
26. Mahdavi S, Zare S, Naeemi N. Comparison between student evaluation and faculty self-evaluation of instructional performance. RME 2014; 6 (2): 51-58. [In Persian].
27. Javaherizadeh N. The factors affecting the evaluation of faculty members' performance by students of Islamic Azad University Boroujerd Branch. Journal of New Thoughts in Educational Sciences. 2007; 3(1): 43-63. [In Persian].
28. Aliasgharpour M, Manjmad Z, Bahrani N. Factors affecting students' evaluation of teachers: Comparing viewpoints of teachers and students. Iran J Med Educ 2010; 10(2): 186-94. [In Persian].
29. Pazargadi M, Khatibian M, Ashktorab T. Evaluating the performance of nursing faculty members: A qualitative study. Iran J Med Sci Edu 2008; 8(2): 213-27. [In Persian].
30. Abdollahi B, Farhadi F, Ghadimi F. The study of the influential factors on the rate of reliability of teacher evaluation results by students: A mixed research. Journal of Measuring and Educational Evaluation Studies 2015; 5(9): 129-55. [In Persian].
31. Aghasi N, Shahsavari F. A survey of dental professors and students about students' evaluation of professors and related factors. J Res Dent Sci 2017; 14(4): 237-43. [In Persian].
32. Javadi A, Arab Bafarani MR. Pathology of methods of evaluating the quality of teachers' teaching through students with indigenous approach. Proceeding of the 1st National Conference on Quality Assessment in Academic Systems. 2014 May 8-9; Tehran, Iran: Sharif University of Technology. [In Persian].
33. Khadivi A, Seyed Kalan M, Hassanpour T, Ahmadi H, Tareh Bari H. Affecting factors on teaching and education quality in Farhangian University (Case Study: College of Ardabil). Journal of Instruction and Evaluation 2018; 11(42): 161-85. [In Persian].
34. Mehdinejad V, Nazeri SH. Faculty members' perception of the validity of students' stress assessments and its effect on teaching and their morale. Studies in Learning & Instruction 2014; 6(2): 108-36. [In Persian].
35. Adhami A, Haghdoost AA, Darvish Moghadam S, Shakibi M R, Nouhi E. Determining valid criteria for evaluating clinical and theoretical teaching of the faculty of Kerman University of Medical Sciences. Iran J Med Educ 2000; 1(2): 24-30. [In Persian].
36. Abdollahi H. Analysis of the educational performance evaluation mechanism of the faculty members of Allameh Tabatabai University case study. Quarterly Journal of Educational Measurement and Evaluation Studies 2013; 3(3): 101-6. [In Persian].
37. Afshar M, Hassanzadeh Taheri MM, Riyasi H, Naseri M. Evaluation of faculty members by

- students with different levels of academic achievement. *J Birjand Univ Med Sci* 2010; 17(2): 118-26. [In Persian].
38. Dargahi H, Mohammadzadeh N. Faculty members' evaluation by students: valid or invalid. *Iranian Journal of Medical Education* 2013; 13(1): 39-48. [In Persian].
39. Tutunchi M, Changiz T, Alipour L, Yamani N. Faculty members' viewpoints towards teacher evaluation process in Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2006; 6(1): 23-31. [In Persian].
40. Mohammadpour A, Najafi S, Khosravan SH, Mansoorian MR. Effective factors on the quality of clinical education from students and clinical instructors' perspective of Gonabad nursing and midwifery faculty and its improvement solutions. *J Med Educ Dev* 2014; 7(16): 107-15. [In Persian].
41. Koopman M, Thurlings M, den Brok P. Factors influencing students' proficiency development in the fraction domain: the role of teacher cognitions and behavior. *Res Pap Educ* 2019; 34(1): 14-37.
42. Khatibian M, Pazargadi M, Ashk Torab T. Comparative study of the performance appraisal systems for academic members' performance appraisal systems in the various universities in around the world according to the diagnostic model: a qualitative research. *Stride Dev Med Educ* 2014; 11(1): 23-34. [In Persian].
43. Zhou G. Improving the quality evaluation system of higher education. In: Zhou G, Zhou X, Editors. *Education policy and reform in china*. Palgrave Macmillan, Singapore; 2019. p. 81-91.
44. Babaei T, Sheikhzadeh M. Faculty members' views on academic evaluation patterns in Urmia University of Medical Sciences. *J Urmia Nurs Midwifery Fac* 2015; 13(9): 772-80. [In Persian].
45. Sheikhzadeh M, Nabilou B, Babaei S. Viewpoint of faculty members about educational evaluation models in Urmia University of medical sciences in 2014. *RME* 2015; 7 (3): 20-8. [In Persian].
46. Omidi M, Najafi H, Basatnia M, Ali Fat A. Important factors in evaluating the teachers from student's and faculty member's viewpoints, Jundishapour (Ahvaz) University of Medical Sciences, Iran. *Stride Dev Med Educ* 2016; 13(2): 199-204. [In Persian].
47. Yaghoubi M, Salimi M, Karamali M, Ehsani E. Factors affecting the evaluation of teachers by systematic and Delphi methods in the military university in Tehran. *J Mil Med* 2019; 21(3): 251-61. [In Persian].
48. Zaboli R, Malmon Z, Hassani M. Relationship of factors affecting the quality of teaching: structural equation modeling. *ESMS* 2014; 7(5): 315-21. [In Persian].
49. Ghanbari S, Soltanzadeh V. Improving the quality of teaching in the light of evaluation of professors: Reflectively on students' perspective. *Journal of Research in Teaching* 2018; 6(2): 15-31. [In Persian].